

SKRYPT

z materiałami
dydaktycznymi
do projektu
„E-samodzielni”

Szkolenia specjalistyczne

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „E-samodzielni” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

SKRYPT

z materiałami dydaktycznymi do projektu

„E-Samodzielni”

Szkolenia specjalistyczne

realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013,
Priorytet VI „Rynek pracy otwarty dla wszystkich”, Działanie 6.2 „Wsparcie oraz
promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia”

Korekta techniczna: Mateusz Ogrodnik.
Nakład: 15 egzemplarzy.
PJWSTK XI 2011.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „E-samodzielni” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Spis treści

Podatek Dochodowy – formy opodatkowania.....	4
Podatek VAT	28
Pełna księgowość w ujęciu praktycznym	44
Studium przypadku.....	69
Materiały dodatkowe.....	733

Wstęp

Celem szkolenia jest przekazanie podstawowych informacji związanych z prowadzeniem małej księgowości w podmiotach zatrudniających mniej niż 10 osób, prowadzonych w formie osoby fizycznej prowadzącej działalność gospodarczą bądź spółek cywilnych. Podstawowe zagadnienia poruszane na szkoleniu obejmują:

1. formy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych,
2. najważniejsze zagadnienia związane z podatkiem od towarów i usług, w tym kwestie związane ze zwolnieniem przedmiotowym i podmiotowym,
3. praktyczne aspekty związane z ujmowaniem zdarzeń gospodarczych w ramach małej księgowości,
4. sporządzenie sprawozdań finansowych przy wykorzystaniu MS Excel niezbędnych przy ubieganiu się o zewnętrzne źródła finansowania.

Celem szkolenia jest umożliwienie jego uczestnikom samodzielne prowadzenie księgowości własnej firmy w oparciu o obowiązujące w tym zakresie przepisy. Zadanie wykonane zostanie w oparciu o **przykładowe** narzędzie on-line do samodzielnego prowadzenia księgowości.

Niniejszy skrypt uwzględnia przede wszystkim aspekty prawno-formalne związane z prowadzeniem własnej firmy w zakresie jej opodatkowania oraz sprawozdawczości księgowej. W trakcie kursu znacząca jego część będzie prowadzona w oparciu o narzędzie on-line oraz przy wykorzystaniu Ms Excel. Uczestnikom zaprezentowane zostaną praktyczne aspekty ujmowania

różnych zdarzeń gospodarczych zachodzących w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej.

Otrzymane wyniki przełożone zostaną na język sprawozdań finansowych. Umiejętność ujmowania sytuacji finansowej formy w formacie obowiązującym przy sporządzaniu dokumentów księgowych jest niezbędny przy ubieganiu się o zewnętrzne finansowanie niezależnie od podmiotu, który chciałby pozyskać np. kredyt. Ponadto sprawozdania finansowe i umiejętność ich interpretacji dają znacznie szerszy obraz kondycji finansowej firmy niż „uproszczona” księgowość.

Podsumowując, w ramach szkolenia uczestnicy zdobędą niezbędną wiedzę związaną z umiejętnością samodzielnego prowadzenia bieżącej księgowości firmy w formie uproszczonej z jednoczesnym przełożeniem danych finansowych firmy na pełne sprawozdania finansowe.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Rozdział 1

Podatek Dochodowy – formy opodatkowania

Opracował: Marcin Domanowski

Podatnik podatku dochodowego posiada możliwość wyboru formy opodatkowania tym podatkiem. Wybór będzie skutkował m.in.

- wielkością obciążenia fiskalnego,
- skomplikowaniem prowadzonej księgowości,
- różnymi terminami realizacji niektórych obowiązków wobec urzędu skarbowego,
- kosztem obsługi księgowej.

Trudno wskazać formę najbardziej odpowiednią dla danego rodzaju działalności. Podatnicy wg różnych kryteriów określają najbardziej dogodnie dla siebie rozwiązanie - może to być np.

- mniejsze obciążenie fiskalne przy jednoczesnej bardziej skomplikowanej księgowości ,
- większe obciążenie podatkowe przy bardzo uproszczonej dokumentacji księgowej.

Poniżej przedstawione zostaną podstawowe informacje nt. form opodatkowania podatkiem dochodowym:

- zryczałtowane formy opodatkowania obejmujące kartę podatkową oraz zryczałt od przychodów ewidencjonowanych,
- zasady ogólne opodatkowania podatki ech dochodowym od osób fizycznych.

1. Zryczałtowane formy opodatkowania

1.1 Karta podatkowa

Karta podatkowa jest formą opodatkowania o najmniej skomplikowanym charakterze. Jest to forma przeznaczona dla opodatkowania działalności prowadzonej w niewielkim rozmiarze, który jest określony wielkością zatrudnienia w firmie. Osoby fizyczne mogą w ten sposób opodatkować działalność usługową, handlową i gastronomiczną

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz.U. 1998r. Nr 144, poz. 930 ze zm.).

UPRAWNIENI PODATNICY

Z opodatkowania w formie karty podatkowej mogą korzystać:

- osoby fizyczne,
- wspólnicy spółek cywilnych wykonujących działalność w zakresie:
  - usługową w zakresie handlu detalicznego żywnością, napojami, wyrobami tytoniowymi oraz kwiatami, z wyjątkiem napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5% - w warunkach określonych w części II tabeli,

- usługową w zakresie handlu detalicznego artykułami nieżywnościowymi - w warunkach określonych w części III tabeli, z wyjątkiem handlu paliwami silnikowymi, środkami transportu samochodowego, częściami i akcesoriami do pojazdów mechanicznych, ciągnikami rolniczymi i motocyklami oraz z wyjątkiem handlu artykułami nieżywnościowymi objętego koncesjonowaniem,
- gastronomiczną - jeżeli nie jest prowadzona sprzedaż napojów o zawartości alkoholu powyżej 1,5% - w warunkach określonych w części IV tabeli,
- w zakresie usług transportowych wykonywanych przy użyciu jednego pojazdu - w warunkach określonych w części V tabeli,
- w zakresie usług rozrywkowych - w warunkach określonych w części VI tabeli, Podatnicy prowadzący działalność w formie spółki cywilnej mogą być opodatkowani kartą, pod warunkiem że łączna liczba wspólników oraz zatrudnionych pracowników nie przekracza stanu zatrudnienia określonego w tabeli.

Zryczałtowany podatek dochodowy w formie karty podatkowej mogą płacić podatnicy prowadzący działalność w zakresie wymienionym w jednej z 12 części tabeli stanowiącej załącznik nr 3 do ustawy. Podatnicy podlegają opodatkowaniu w formie karty podatkowej, jeżeli:

- złożą wniosek o zastosowanie opodatkowania w tej formie,
- we wniosku, o którym mowa w pkt 1, zgłoszą prowadzenie działalności wymienionej w jednej z 12 części tabeli,

- przy prowadzeniu działalności nie korzystają z usług osób nie zatrudnionych przez siebie na podstawie umowy o pracę oraz z usług innych przedsiębiorstw i zakładów, chyba że chodzi o usługi specjalistyczne tj. czynności i prace wchodzące w inny niż zgłoszony zakres działalności, niezbędne do całkowitego wykonania wyrobu lub świadczonej usługi, w tym również czynności i prace towarzyszące,
- nie prowadzą innej pozarolniczej działalności gospodarczej,
- małżonek podatnika nie prowadzi działalności w tym samym zakresie,
- nie wytwarzają wyrobów opodatkowanych, na podstawie odrębnych przepisów, podatkiem akcyzowym.

Nie wyłącza jednak opodatkowania w formie karty podatkowej:

- prowadzenie przez podatnika działalności w zakresie wytwarzania energii elektrycznej, w elektrowniach wodnych i wiatrowych, o mocy oddawanej do 5 000 kilowatów, oraz wytwarzanie biogazu,
- osiąganie przychodów z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze - z których przychody (dochody) podlegają odrębnemu opodatkowaniu podatkiem dochodowym na ogólnych zasadach.

KONSTRUKCJA PODATKU

Karta podatkowa nie jest podatkiem ustalany przez podatnika za zasadzie samoopodatkowania. Wysokość zobowiązania podatkowego jest ustalana przez naczelnika urzędu skarbowego w drodze decyzji administracyjnej.

Ustawa przewiduje dla karty podatkowej stawki kwotowe w przeciwieństwie do innych form opodatkowania podatkiem dochodowym, w których stawka jest ustalona procentowo.

Kwota podatku jest uwarunkowana od następujących okoliczności:

- rodzaj wykonywanej działalności - działalność określona w jednej z XII części tabeli,
- wielkość zatrudnienia - max limit ustalony na różnym poziomie dla każdej z działalności,
- wielkość miejscowości, w której działalność jest wykonywana - ustawa rozróżnia miejscowości liczące do 5 000 mieszkańców, od 5 000 do 50 000 i miejscowości powyżej 50 000 mieszkańców.

Ustalona w ten sposób karta podatkowa ulega obniżeniu wyłącznie o zapłacone składki na ubezpieczenie zdrowotne w wysokości 7,75% podstawy wymiaru tej składki. Nie ma możliwości odliczenia od karty składek na ubezpieczenie społeczne oraz Fundusz Pracy.

Podatnik jest obowiązany do opłacania podatku do 7 dnia następnego miesiąca a za grudzień do 28 grudnia. W terminie do 31 stycznia następnego roku, podatnik jest obowiązany do złożenia deklaracji PIT-16A o wysokości odliczonej od karty składki na ubezpieczenie zdrowotne. Należy zwrócić uwagę, że podatnik opodatkowany kartą podatkową nie ma możliwości wspólnego opodatkowania podatkiem dochodowym z małżonkiem.

Podatnicy prowadzący działalność opodatkowaną w formie karty podatkowej są zwolnieni od:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- obowiązku prowadzenia ksiąg,
- składania zeznań podatkowych,
- deklaracji o wysokości uzyskanego dochodu,
- wpłacania zaliczek na podatek dochodowy.

Podatnicy są jednak obowiązani wydawać na żądanie klienta rachunki i faktury, o których mowa w odrębnych przepisach, stwierdzające sprzedaż wyrobu, towaru lub wykonanie usługi, oraz przechowywać w kolejności numerów kopie tych rachunków i faktur w okresie pięciu lat podatkowych, licząc od końca roku, w którym wystawiono rachunek lub fakturę.

Z uwagi na fakt podlegania przez kartowiczów podatkowi VAT są oni jednak zobowiązani do prowadzenia dokumentacji księgowej na potrzeby tego podatku. W przypadku czynnych podatników VAT obowiązani są prowadzić pełną dokumentację, zaś w przypadku podatników zwolnionych z VAT obowiązani są do prowadzenia ewidencji sprzedaży celem ustalenia momentu, w którym podatnik traci to zwolnienie.

Jak to już wyżej wskazano podatnik, który ma zamiar być opodatkowany kartą podatkową musi złożyć przed rozpoczęciem działalności gospodarczej wniosek do naczelnika urzędu skarbowego PIT-16 o opodatkowanie w tej formie.

Podatnik może zrzec się zastosowania opodatkowania w formie karty podatkowej w terminie 14 dni od dnia doręczenia decyzji ustalającej wysokość podatku dochodowego w formie karty podatkowej. W takiej sytuacji podatnik jest obowiązany od pierwszego dnia miesiąca następującego po zrzeczeniu zaprowadzić:

- ewidencję i płać ryczałt od przychodów ewidencjonowanych, jeżeli spełnia określone warunki, albo

- właściwe księgi i płacić podatek dochodowy na ogólnych zasadach.

1.2 Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. 1998r. Nr 144, poz. 930 ze zm.).

UPRAWNIENI PODATNICY

Opodatkowaniu ryczałtem od przychodów ewidencjonowanych podlegają przychody osób fizycznych z pozarolniczej działalności gospodarczej, w tym również, gdy działalność ta jest prowadzona w formie spółki cywilnej osób fizycznych lub spółki jawnej osób fizycznych.

Podatnicy opłacają w roku podatkowym ryczałt od przychodów ewidencjonowanych jeżeli:

- w roku poprzedzającym rok podatkowy:
  - uzyskali przychody z tej działalności, prowadzonej wyłącznie samodzielnie, w wysokości nie przekraczającej 250 000 euro, lub

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- uzyskali przychody wyłącznie z działalności prowadzonej w formie spółki, a suma przychodów wspólników spółki z tej działalności nie przekroczyła kwoty 250 000 euro,
- rozpoczną wykonywanie działalności w roku podatkowym i nie korzystają z opodatkowania w formie karty podatkowej - bez względu na wysokość przychodów.

Od kilku lat osoby fizyczne osiągające przychody z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy lub innych umów o podobnym charakterze, jeżeli umowy te nie są zawierane w ramach prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej, mogą także opłacać ryczałt od przychodów ewidencjonowanych.

Z opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych nie mogą skorzystać podatnicy:

- opłacający podatek w formie karty podatkowej,
- korzystający, na podstawie odrębnych przepisów, z okresowego zwolnienia od podatku dochodowego,
- osiągający w całości lub w części przychody z tytułu:
  - prowadzenia apteki,
  - działalności w zakresie udzielania pożyczek pod zastaw (prowadzenie lombardów),
  - działalności w zakresie kupna i sprzedaży wartości dewizowych,
  - prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w zakresie wolnych zawodów innych niż działalność wykonywaną osobiście przez lekarzy, lekarzy stomatologów, lekarzy weterynarii, techników dentystycznych, felczerów, położne, pielęgniarki, tłumaczy

- oraz nauczycieli w zakresie świadczenia usług edukacyjnych polegających na udzielaniu lekcji na godziny, jeśli działalność ta nie jest wykonywana na rzecz osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej albo na rzecz osób fizycznych dla potrzeb prowadzonej przez nie pozarolniczej działalności gospodarczej, z tym że za osobiste wykonywanie wolnego zawodu uważa się wykonywanie działalności bez zatrudniania na podstawie umów o pracę, umów zlecenia, umów o dzieło oraz innych umów o podobnym charakterze osób, które wykonują czynności związane z istotą danego zawodu,
- świadczący usługi wymienione w załączniku nr 2 do ustawy,
  - wytwarzający wyroby opodatkowane podatkiem akcyzowym, na podstawie odrębnych przepisów, z wyjątkiem wytwarzania energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii,
  - podejmujący wykonywanie działalności w roku podatkowym po zmianie działalności wykonywanej:
    - samodzielnie na działalność prowadzoną w formie spółki z małżonkiem,
    - w formie spółki z małżonkiem na działalność prowadzoną samodzielnie przez jednego lub każdego z małżonków,
    - samodzielnie przez małżonka na działalność prowadzoną samodzielnie przez drugiego małżonka - jeżeli małżonek lub małżonkowie przed zmianą opłacali z tytułu prowadzenia tej działalności podatek dochodowy na ogólnych zasadach,
  - rozpoczynający działalność samodzielnie lub w formie spółki, jeżeli podatnik lub co najmniej jeden ze współników, przed rozpoczęciem

działalności w roku podatkowym lub w roku poprzedzającym rok podatkowy, wykonywał w ramach stosunku pracy lub spółdzielczego stosunku pracy czynności wchodzące w zakres działalności podatnika lub spółki. Jeżeli podatnicy nie zamierzają wykonywać działalności na rzecz byłych lub obecnych pracodawców, mogą do dnia rozpoczęcia działalności, zawiadomić naczelnika urzędu skarbowego właściwego według miejsca zamieszkania podatnika o korzystaniu z opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych. W przypadku gdy podatnik lub spółka dokona sprzedaży towarów handlowych lub wyrobów lub uzyska przychody ze świadczenia usług na rzecz byłego lub obecnego pracodawcy, traci prawo do ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych i poczynając od dnia uzyskania tego przychodu do końca roku podatkowego opłaca podatek dochodowy na ogólnych zasadach.

Obecnie podatnik z mocy prawa jest opodatkowany na zasadach ogólnych, stąd musi on złożyć naczelnikowi urzędu skarbowego właściwemu według miejsca zamieszkania pisemne oświadczenie o rezygnacji z opodatkowania na zasadach ogólnych oraz o wyborze opodatkowania w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych za dany rok podatkowy, nie później niż do dnia 20 stycznia roku podatkowego. Natomiast podatnik rozpoczynający działalność gospodarczą w trakcie roku podatkowego składa takie oświadczenie do dnia poprzedzającego dzień rozpoczęcia działalności, nie później jednak niż w dniu uzyskania pierwszego przychodu.

W przypadku rozpoczęcia działalności gospodarczej w trakcie roku podatkowego i niezłożenia w określonym terminie oświadczenia podatnik jest obowiązany do założenia właściwych ksiąg i opłacania podatku na zasadach określonych w ustawie o podatku dochodowym.

KONSTRUKCJA PODATKU

W pewnym uproszczeniu ryczałt ewidencjonowany charakteryzują dwie cechy:

- ustalając zobowiązanie podatkowe bierze się pod uwagę rzeczywiście osiągnięte przychody,
- podatek zryczałtowany pobiera się bez pomniejszania przychodu o koszty jego uzyskania.

Podatnicy opodatkowani w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych są obowiązani do samodzielnego obliczenia i wpłacania podatku na rachunek urzędu skarbowego właściwego według miejsca swego zamieszkania. Wpłaty należy dokonywać do 20 dnia następnego miesiąca, a za miesiąc grudzień w terminie złożenia zeznania za cały poprzedni rok podatkowy, czyli do 31 stycznia. Stawka tego podatku w zależności od rodzaju prowadzonej działalności wynosi od 3% do 20%.

Ustalając podstawę opodatkowania, podatnik od kwoty ustalonych przychodów jest uprawniony dokonać odliczeń na zasadach podobnych jak w przypadku podatku dochodowego np. może odliczyć zapłacone za siebie lub osoby współpracujące składki na ubezpieczenie społeczne. Odliczeń może dokonać oczywiście pod warunkiem, że nie zostały one odliczone od dochodu.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych w pierwszej kolejności ulega obniżeniu o kwotę składki na ubezpieczenie zdrowotne opłaconej przez podatnika, zapłaconej w roku podatkowym zgodnie z przepisami

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o ile nie została odliczona od podatku dochodowego. Należy pamiętać, że od podatku podatnik może odliczyć kwotę stanowiącą 7,75% podstawy wymiaru składki, mimo że faktycznie kwota składki jest wyższa. Podatnik ma możliwość skorzystania z innych odliczeń od ryczałtu na podobnych zasadach jak podatnik opodatkowany na zasadach ogólnych.

Podatnik ryczałtu ewidencjonowanego ma również możliwość zapłaty podatku raz na kwartał. Z takiej możliwości mogą skorzystać wyłącznie podatnicy, których otrzymane przychody z działalności (prowadzonej samodzielnie albo przychody z działalności prowadzonej w formie spółki) w roku poprzedzającym rok podatkowy nie przekroczyły kwoty stanowiącej równowartość 25 000 euro. Podatnicy ci mogą obliczać ryczałt od przychodów ewidencjonowanych i wpłacać go na rachunek właściwego urzędu skarbowego w terminie do 20 następnego miesiąca po upływie kwartału, za który ryczałt ma być opłacony.

Podatnicy dokonujący wyboru kwartalnej formy opłacania ryczałtu są obowiązani do dnia 20 stycznia roku podatkowego zawiadomić o tym naczelnika urzędu skarbowego.

Podatnicy, którzy po raz pierwszy rozpoczęli prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej, są zwolnieni z obowiązku comiesięcznego wpłacania ryczałtu na rachunek właściwego urzędu skarbowego – w roku podatkowym następującym bezpośrednio po roku, w którym rozpoczęli prowadzenie działalności, jeżeli w roku jej rozpoczęcia działalność ta była prowadzona co najmniej przez pełnych 10 miesięcy lub w drugim roku po roku, w którym rozpoczęli prowadzenie tej działalności, jeżeli w roku, w którym rozpoczęli działalność, prowadzili ją krócej niż 10 miesięcy.

Z powyższego zwolnienia mogą skorzystać tylko ci podatnicy, którzy łącznie spełnili następujące warunki:

- w okresie poprzedzającym rok korzystania z tego zwolnienia osiągnęli przychód z pozarolniczej działalności gospodarczej średniomiesięcznie w wysokości stanowiącej równowartość w złotych kwoty co najmniej 1000 euro, przeliczonej według średniego kursu euro, ogłaszanego przez NBP z ostatniego dnia roku poprzedzającego rok rozpoczęcia działalności,
- od dnia rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej do dnia 1 stycznia roku podatkowego, w którym rozpoczynają korzystanie ze zwolnienia, byli małym przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, a w okresie poprzedzającym rok korzystania ze zwolnienia zatrudniali, na podstawie umowy o pracę, w każdym miesiącu, co najmniej 5 osób w przeliczeniu na pełne etaty,
- w prowadzeniu pozarolniczej działalności gospodarczej nie wykorzystują środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także innych składników majątku po zlikwidowanej wcześniej firmie, o znacznej wartości, udostępnionych im nieodpłatnie przez osoby zaliczone do I i II grupy podatkowej w rozumieniu przepisów o podatku od spadków i darowizn, wykorzystywanych uprzednio w działalności gospodarczej prowadzonej przez te osoby i stanowiących ich własność,
- złożyli właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego, w terminie do 31 stycznia roku podatkowego, oświadczenie o korzystaniu z tego zwolnienia.

Podatnik, który spełnił powyższe warunki, nie będzie płacił ryczałtu, mimo to jest obowiązany złożyć zeznanie roczne w terminie do 31 stycznia następnego roku po roku podatkowym. Należny ryczałt za rok objęty zwolnieniem podatek będzie musiał zapłacić w pięciu kolejnych latach podatkowych następujących bezpośrednio po roku, w którym korzystał ze zwolnienia w wysokości 20 proc. należnego ryczałtu wykazanego w zeznaniu rocznym za rok, którego zwolnienie to dotyczyło.

Jeżeli podatek obowiązany do prowadzenia ewidencji przychodów prowadzi działalność, z której przychody są opodatkowane różnymi stawkami, ryczałt od przychodów ewidencjonowanych ustala się według stawki właściwej dla przychodów z każdego rodzaju działalności, pod warunkiem że ewidencja przychodów jest prowadzona w sposób umożliwiający określenie przychodów z każdego rodzaju działalności. W razie gdy podatek nie prowadzi ewidencji w sposób zapewniający ustalenie przychodów dla każdego rodzaju działalności, ryczałt od przychodów ewidencjonowanych wynosi 8,5% a nawet 17% lub 20% przychodów. Należy zwrócić uwagę, że podatek opodatkowany ryczałtem ewidencjonowanym nie ma możliwości wspólnego opodatkowania podatkiem dochodowym z małżonkiem.

2. Zasady ogólne - podatkowa księga przychodów i rozchodów

Obowiązek prowadzenia ksiąg rachunkowych według ustawy o rachunkowości dotyczy osób fizycznych, spółek cywilnych osób fizycznych, spółek jawnych osób fizycznych oraz spółek partnerskich, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 800 000 euro, przeliczone po średnim kursie ustalonym przez

Narodowy Bank Polski, na dzień 30 września roku poprzedzającego rok obrotowy.

Jeśli podatnik nie złoży w odpowiednim terminie przeciwnego oświadczenia, w danym roku podatkowym będzie opodatkowany na zasadach ogólnych. Opodatkowanie w innej formie jest wyjątkiem od reguły, który jest skuteczny po spełnieniu określonych warunków. Wysokość zobowiązania podatkowego w tej formie stanowi pochodną dochodu tj. nadwyżki przychodu nad kosztami jego uzyskania.

PODSTAWA PRAWNA

Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. 2000r. Nr 14, poz. 176 ze zm.), Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 sierpnia 2003r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów (Dz. U. 2003r. Nr 152, poz. 1475 ze zm.).

UPRAWNIENI

Księgę przychodów i rozchodów mogą prowadzić osoby fizyczne, spółki cywilne osób fizycznych, spółki jawne osób fizycznych oraz spółki partnerskie.

Ustawa o rachunkowości wymaga rezygnacji przez podatnika z księgi przychodów i rozchodów na rzecz pełnej księgowości, jeżeli ich przychody netto ze sprzedaży towarów, produktów i operacji finansowych za

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

poprzedni rok obrotowy wyniosły co najmniej równowartość w walucie polskiej 800 000 euro.

KONSTRUKCJA PODATKU

Opodatkowaniu podlega dochód tj. nadwyżka przychodów nad kosztami. W przypadku kiedy koszty przewyższają przychody mamy do czynienia ze stratą. Generalnie ustawa definiuje przychód jako kwoty należne, choćby nie zostały faktycznie otrzymane. U podatników dokonujących sprzedaży towarów i usług opodatkowanych podatkiem od towarów i usług za przychód z tej sprzedaży uważa się przychód pomniejszony o należny podatek od towarów i usług.

Z kolei kosztami uzyskania przychodów są wszelkie koszty poniesione w celu osiągnięcia przychodów, z wyjątkiem kosztów wymienionych w art. 23 (ok. 60 pozycji) np. nie jest kosztem praca własna podatnika, jego małżonka i małoletnich dzieci.

Ustalony dochód podatnik ma prawo pomniejszyć o przysługujące ulgi od dochodu np. darowizny na cele szlachetne udzielone niektórym podmiotom. Dochód pomniejszony o odliczenia stanowi tzw. podstawę opodatkowania. Podatek obliczamy wg skali tj.:

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi
Ponad	Do	
	85.528	18% minus kwota zmniejszająca podatek 556 zł 02 gr
85.528		14'839 zł 02 gr plus 32% nadwyżki ponad 85'528 zł

Tabela 1.1. Skala podatkowa w podatku dochodowym w 2011r.

Ustalony w ten sposób podatek pomniejsza podatnik o przysługujące ulgi od podatku np. o kwotę zapłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne (nie więcej jednak jak 7,75% podstawy wymiaru składki).

Wskazana wyżej skala podatkowa ma charakter progresywny - podatnik osiągający wyższe dochody opłaca podatek w coraz wyższej kwocie. Przedsiębiorca ma możliwość skorzystania ze stawki liniowej 19%. Aby skorzystać z tej możliwości należy złożyć stosowne oświadczenie naczelnikowi urzędu skarbowego. Podatnik, który prowadzi już działalność i zamierza ją kontynuować, musi to uczynić w terminie do 20 stycznia danego roku. Przedsiębiorca, który rozpoczyna działalność gospodarczą w trakcie roku podatkowego, może złożyć je do dnia jej rozpoczęcia, ale najpóźniej do dnia uzyskania pierwszego przychodu. Wybór opodatkowania według stawki liniowej dotyczy także lat następujących.

Aby zrezygnować z tej formy opodatkowania należy również złożyć naczelnikowi urzędu skarbowego oświadczenie. Należy zwrócić uwagę, że opodatkowanie podatkiem liniowym oznacza rezygnację z wszelkich ulg, w tym ulg w ramach praw nabytych i możliwości wykorzystania odliczeń, do których podatnik nabył prawo, a które nie znalazły pokrycia w podatku należnym za dotychczasowe lata. Podatnik ma jedynie prawo do pomniejszenia dochodu o składki na ubezpieczenia społeczne (pod warunkiem, iż nie zaliczył ich do kosztów), a podatku o składki na ubezpieczenie zdrowotne (nie więcej jak 7,75% podstawy wymiaru tej składki). Podatnik traci prawa do wspólnego rozliczania się z małżonkiem i skorzystania z preferencji przewidzianych dla samotnych rodziców.

Podatnik ma prawo odliczyć od dochodu stratę z tego samego źródła w okresie 5 kolejnych lat nie więcej jednak niż 50% tej straty w każdym z tych lat.

OBOWIĄZKI PODATNIKA

Podatnik opodatkowany w formie zasad ogólnych zobowiązany jest samodzielnie obliczyć podatek i wpłacać w ciągu roku zaliczki na poczet podatku dochodowego, a ostatecznie rozliczyć się po zakończeniu roku. Zaliczki miesięczne za okres od stycznia do listopada opłaca się w terminie do 20 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni zaś zaliczkę za grudzień uiszcza się w terminie do dnia 20 grudnia w wysokości należnej za listopad (podwójna zaliczka za listopad).

Opłacając składkę na podatek dochodowy podatnicy nie są zobowiązani do składani jakichkolwiek deklaracji miesięcznych w trakcie trwania roku. Zaliczki na podatek dochodowy z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej odprowadzane są narastająco, przy czym bieżącą wpłatę obniżamy o dotychczas zapłacone zaliczki. Podatnik ma możliwość uproszczonego wpłacania zaliczek na podatek. Podatnicy mogą wpłacać zaliczki miesięczne w danym roku podatkowym w wysokości 1/12 kwoty podatku obliczonego od dochodu z pozarolniczej działalności gospodarczej, wykazanego w zeznaniu złożonym w poprzednim roku podatkowym, a jeśli w poprzednim roku podatkowym nie wykazali dochodu z działalności - w zeznaniu sprzed dwóch lat. Podatnik o wyborze uproszczonej formy wpłat zaliczek na podatek dochodowy, zobowiązany jest do 20 lutego roku podatkowego zawiadomić naczelnika urzędu skarbowego.

PROWADZENIE KSIĘGI PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW

Ewidencja w postaci księgi przychodów i rozchodów jest zdecydowanie mniej kosztowna i pracochłonna niż prowadzenie ksiąg rachunkowych. Dlatego większość podatników, jeśli spełnia warunki do prowadzenia ewidencji uproszczonej podejmuje decyzje o jej zaprowadzeniu.

Podatnik opodatkowany na zasadach ogólnych jest obowiązany zaprowadzić podatkową księgę przychodów i rozchodów w celu ustalenia faktycznie osiągniętych przychodów oraz rzeczywistych kosztów prowadzonej działalności gospodarczej dla potrzeb podatku dochodowego od osób fizycznych.

Podatnicy są obowiązani zawiadomić w formie pisemnej naczelnika urzędu skarbowego właściwego według miejsca zamieszkania o prowadzeniu księgi w terminie 20 dni od dnia jej założenia, w przypadku gdy:

- rozpoczynają prowadzenie działalności gospodarczej albo
- w poprzednim roku podatkowym korzystali ze zryczałtowanego opodatkowania podatkiem dochodowym lub prowadzili księgi rachunkowe.

Księga przychodów i rozchodów stanowi rejestr wszelkich zdarzeń gospodarczych zachodzących w firmie. Sposób dokonywania zapisów dotyczących przychodów i kosztów prowadzonej działalności gospodarczej zastał określony w rozporządzeniu ministra finansów oraz w objaśnieniach do tej księgi. Księga z reguły jest dowodem w postępowaniu podatkowym, więc zgodnie ze wspomnianym rozporządzeniem, musi ona być prowadzona w sposób:

- niewadliwy tj. księga prowadzona zgodnie z przepisami rozporządzenia i objaśnieniami do wzoru księgi,
- rzetelny tj. kiedy dokonywane w niej zapisy odzwierciedlają stan rzeczywisty.

Księga oraz dowody, na podstawie, których dokonywane są w niej zapisy, musi znajdować się na stałe w miejscu wykonywania działalności lub miejscu wskazanym przez podatnika jako jego siedziba, chyba że prowadzenie księgi zostało zlecone biuru rachunkowemu. Prawidłowe prowadzenie księgi przychodów i rozchodów wiąże się z prowadzeniem dodatkowych ewidencji np.:

- ewidencja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych,
- ewidencja wyposażenia,
- ewidencja przebiegu pojazdu,
- ewidencja pożyczek i zastawionych rzeczy (w przypadku prowadzenia działalności w zakresie udzielania pożyczek pod zastaw, tj. prowadzenia lombardów),
- rejestr kupna i sprzedaży wartości dewizowych (dla podmiotów gospodarczych prowadzących działalność kantorową).

3. Środki trwałe, wyposażenie i amortyzacja

Zgodnie z art. 22a ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych środkami trwałymi podlegającymi amortyzacji są nabyte lub wytworzone we własnym zakresie:

- budowle, budynki oraz lokale będące odrębną własnością,
- maszyny, urządzenia i środki transportu,

- inne przedmioty, jeżeli spełniają następujące warunki:
  - stanowią własność lub współwłasność podatnika,
  - są kompletne i zdadne do użytku w dniu przyjęcia do używania,
  - przewidywany okres używania jest dłuższym niż rok,
  - są wykorzystywane przez podatnika na potrzeby związane z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą albo oddane do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu.

Amortyzacji podlegają także:

- przyjęte do używania inwestycje w obcych środkach trwałych,
- budynki i budowle wybudowane na cudzym gruncie.

Aby środek trwały mógł być amortyzowany musi spełniać wszystkie wyżej wymienione warunki. Jeżeli którykolwiek z nich nie jest spełniony amortyzacji dokonywać nie można. Nie można więc np.: amortyzować, a w związku z tym i zaliczać odpisów amortyzacyjnych do kosztów uzyskania przychodów urzędzeń, które używa podatnik, ale nie stanowiących jego własności.

Należy także zwrócić uwagę, że okolicznością decydującą o zaliczeniu danej rzeczy do środków trwałych jest jego przewidywany okres używania. Jeżeli wartość rzeczy nie przekracza 3500 zł, podatnik może nie zaliczać go do środków trwałych. Podatnicy powinni pamiętać, że w razie braku ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych dokonywane odpisy amortyzacyjne nie stanowią kosztów uzyskania przychodów. Zarówno środki trwałe, jak i wartości niematerialne i prawne powinny być wprowadzone do ewidencji najpóźniej w dniu przekazania do używania.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Warto pamiętać, iż późniejsze ujawnienie środka trwałego i późniejsze wprowadzenie go do ewidencji środków trwałych oznacza, iż podatnik może dokonywać amortyzacji od tego momentu i dopiero od tej daty możliwe jest zaliczanie owych odpisów amortyzacyjnych do kosztów uzyskania przychodów.

Ewidencja środków trwałych powinna zawierać przede wszystkim następujące informacje:

- datę nabycia albo datę wytworzenia we własnym zakresie środka trwałego lub wartości niematerialnych i prawnych wraz z określeniem dokumentu stwierdzającego nabycie (wytworzenie),
- datę przyjęcia do używania,
- określenie środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej,
- aktualną wartość początkową uwzględniającą wydatki na ulepszenie środków trwałych oraz aktualizacje ich wyceny,
- określenie metody i stawki amortyzacji oraz zasad stosowania współczynników podwyższających (obniżających) podstawową stawkę amortyzacji,
- datę likwidacji albo datę zbycia.

Odpisy amortyzacyjne mogą być dokonywane różnymi metodami. Można je podzielić na dwie zasadnicze grupy:

- metody amortyzację liniową (równomiernej),
- metody amortyzacji degresywną (nierównomiernej).

Podatnik ma możliwość jednorazowego zaliczenia w ciężar kosztów uzyskania wydatków poniesionych na zakup środka trwałego, którego wartość nie przekracza 3 500 zł.

Metoda liniowa jest podstawową metodą amortyzacji na gruncie prawa podatkowego. Polega ona na tym, że odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w równych ratach co miesiąc. Stawki amortyzacyjne ustawodawca określił w załączniku do ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych.

Ustawa dopuszcza także stosowanie degresywnej metody amortyzacji. Metoda ta polega na tym, iż w początkowym okresie użytkowania środka trwałego odpisy amortyzacyjne są największe, następnie maleją, a pod koniec ich wysokość odpowiada wysokości odpisów amortyzacyjnych przy zastosowaniu metody liniowej. Degresywna metoda amortyzacji może być stosowana tylko w odniesieniu do środków trwałych zaliczonych do określonych grup Klasyfikacji Środków Trwałych. Tej metodzie amortyzacji mogą podlegać tylko "fabrycznie nowe" środki trwałe.

Ustawodawca przewiduje także preferencyjną (przyśpieszoną) amortyzację podatkową niektórych "fabrycznie nowych" środków trwałych. Preferencyjna amortyzacja polega na tym, że podatnik może dokonywać odpisów amortyzacyjnych w pierwszym roku podatkowym, w którym określone środki trwałe zostały wprowadzone do ewidencji i niezależnie, w którym to nastąpiło miesiącu, w wysokości 30% ich wartości początkowej. Odpisy mogą być dokonane jednorazowo albo w równych ratach co miesiąc, ewentualnie co kwartał.

Rozdział 2

Podatek VAT

Opracował: Marcin Domanowski

PODSTAWA PRAWNA

- Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. Nr 54, poz. 535 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o podatku od towarów i usług (Dz.U. Nr 97 ,poz. 970 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 lipca 2002 r. w sprawie kryteriów i warunków technicznych, którym muszą odpowiadać kasy rejestrujące, oraz warunków stosowania tych kas przez podatników (Dz. U. Nr 108, poz. 948, ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie kas rejestrujących (Dz. U. Nr 273, poz. 2706).

KONSTRUKCJA PODATKU

Podatek od towarów i usług jest podatkiem pośrednim. Podatnikiem, który ponosi rzeczywisty finansowy ciężar podatku, jest finalny nabywca (zazwyczaj konsument). Natomiast podatek ten faktycznie odprowadza podmiot dostarczający towar lub świadczący usługę. Potencjalnym podatnikiem jest podmiot, który wykonał chociaż raz czynność podlegającą VAT ale z zamiarem częstotliwym wykonywania tych tej czynności.

Często podatnik ma możliwość wyboru pomiędzy zwolnieniem z VAT a rejestracją i opłacaniem tego podatku. Wybór ten jest ograniczony zasadniczo przez dwie okoliczności:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- osiągnięciem przez podatnika określonego obrotu - zwalnia się od podatku podatników, u których wartość sprzedaży opodatkowanej nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym kwoty 150 000 zł (do wartości sprzedaży nie wlicza się kwoty podatku). Do tej sprzedaży nie wlicza się odpłatnej dostawy towarów oraz odpłatnego świadczenia usług zwolnionych od podatku, a także towarów, które na podstawie przepisów o podatku dochodowym są zaliczane przez podatnika do środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych podlegających amortyzacji. Obowiązek podatkowy powstaje z chwilą przekroczenia wyznaczonego progu i dotyczy nadwyżki przychodów ponad wyznaczony próg 150 000 PLN,
- wykonywaniem czynności polegających na imporcie towarów i usług, wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów, dostawy towarów, dla której podatnikiem jest ich nabywca, oraz podatników:
  - dokonujących dostaw:
    - ✓ wyrobów z metali szlachetnych lub z udziałem tych metali,
    - ✓ towarów opodatkowanych podatkiem akcyzowym, z wyjątkiem energii elektrycznej (PKWiU 35.11.10.0) i wyrobów tytoniowych w rozumieniu przepisów o podatku akcyzowym,
    - ✓ nowych środków transportu,
    - ✓ terenów budowlanych oraz przeznaczonych pod zabudowę,
  - świadczących usługi prawnicze oraz usługi w zakresie doradztwa, a także usługi jubilerskie,

- o nieposiadających siedziby działalności gospodarczej na terytorium kraju.

Wyżej wskazane zwolnienia mają charakter podmiotowy. Wskazać także należy na zwolnienia przedmiotowe - ustawa o VAT wymienia czynności zwolnione z VAT bez względu na status podmiotu je wykonującego. Podatnik dokonując rejestracji dla potrzeb VAT, przed dokonaniem pierwszej sprzedaży musi złożyć naczelnikowi urzędu skarbowego właściwego dla miejsca wykonywania czynności podlegających VAT zgłoszenie rejestracyjne na druku VAT-R, a w przypadku rejestracji dla potrzeb obrotu wewnątrzwspólnotowego dodatkowo druk VAT-R/UE.

Podatnik ma obowiązek samodzielnie ustalić wysokość zobowiązania podatkowego i w terminie do 25 dnia następnego miesiąca po miesiącu, który jest rozliczany złożyć w urzędzie skarbowym deklarację VAT-7 oraz ewentualnie zapłacić podatek. Niektórzy podatnicy mają możliwość rozliczania się kwartalnie.

STAWKI PODATKU VAT

Ustawa przewiduje następujące stawki podatku:

- podstawowa: 23%,
- ulgowa: 8% i 5%,
- preferencyjna: 0% (zwolnienie od podatku z prawem odliczenia podatku naliczonego),
- zwolnienie z VAT (zwolnienie od podatku bez prawa odliczenia podatku naliczonego).

Stawką podstawową jest stawka 23% i ta stawka co do zasady dotyczy całego zakresu przedmiotowego ustawy o VAT. Stosowanie pozostałych stawek należy traktować jako wyjątek i tylko w odniesieniu do towarów lub usług wymienionych w ustawie lub aktach wykonawczych do niej.

Wspomnieć należy w tym miejscu, że co do zasady (która nie zawsze ma miejsce) dokonywanie wewnątrzwspólnotowej dostawy towarów (a więc obrotu z podatnikami z krajów UE) oraz eksport towarów do krajów trzecich jest objęte stawką 0%.

PODATEK NALEŻNY I NALICZONY

Z pewnymi wyjątkami kwotę podatku naliczonego stanowi suma kwot podatku określonych w fakturach otrzymanych przez podatnika:

- z tytułu nabycia towarów i usług,
- potwierdzających dokonanie przedpłaty (zaliczki, zadatku, raty), jeżeli wiązały się one z powstaniem obowiązku podatkowego.

Podatek należny w pewnym uproszczeniu można zdefiniować jako podatek z tytułu dostawy towarów lub świadczenia usług, wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów lub importu towarów lub usług. Można stwierdzić, że podatnik jest obowiązany odprowadzić do urzędu skarbowego podatek należny, który może pomniejszyć o podatek naliczony. Wynika z tego, że podatek ten jest podatkiem wielofazowym, pobieranym w każdej fazie obrotu. Podatnik odprowadza w rezultacie podatek od wartości dodanej powstałej w jego fazie obrotu.

FAKTURA VAT

Zarejestrowani podatnicy jako podatnicy VAT czynni, posiadający numer identyfikacji podatkowej są obowiązani wystawiać faktury oznaczone wyrazami "FAKTURA VAT". Faktura stwierdzająca dokonanie sprzedaży powinna zawierać co najmniej:

- imiona i nazwiska lub nazwy bądź nazwy skrócone sprzedawcy i nabywcy oraz ich adresy;
- numery identyfikacji podatkowej sprzedawcy i nabywcy;
- numer kolejny faktury,
- dzień, miesiąc i rok wystawienia faktury; podatnik może podać na fakturze miesiąc i rok dokonania sprzedaży w przypadku sprzedaży o charakterze ciągłym;
- nazwę towaru lub usługi;
- miarę i ilość sprzedanych towarów lub zakres wykonanych usług;
- cenę jednostkową towaru lub usługi bez kwoty podatku (cenę jednostkową netto);
- wartość towarów lub wykonanych usług, których dotyczy sprzedaż, bez kwoty podatku (wartość sprzedaży netto);
- stawki podatku;
- sumę wartości sprzedaży netto towarów lub wykonanych usług z podziałem na poszczególne stawki podatku i zwolnionych od podatku oraz niepodlegających opodatkowaniu;
- kwotę podatku od sumy wartości sprzedaży netto towarów (usług), z podziałem na kwoty dotyczące poszczególnych stawek podatku;
- kwotę należności ogółem wraz z należnym podatkiem.

Jeżeli przed wydaniem towaru lub wykonaniem usługi otrzymano część lub całość należności, w szczególności: przedpłatę, zaliczkę, zadek, ratę, fakturę wystawia się nie później niż siódmego dnia od dnia, w którym otrzymano część lub całość należności od nabywcy. Fakturę wystawia się również nie później niż siódmego dnia od dnia, w którym pobrano przed wydaniem towaru lub wykonaniem usługi każdą kolejną część należności (zaliczkę, przedpłatę, zadek lub ratę).

Należy zwrócić uwagę, że obecnie obowiązująca ustawa, w przeciwieństwie do poprzedniej, nie wymaga podpisu na fakturze tak sprzedawcy jak i nabywcy.

Prawidłowy wzór faktury VAT przedstawiony został poniżej:

Miejscowość i data

Faktura VAT Nr ...

Sprzedawca

Nabywca

POZYCJE FAKTURY

Lp.	Nazwa towaru lub usługi	PKWiU	Ilość	Jedn.	Cena jedn. netto	Wartość netto	Stawka VAT	Kwota VAT	Wartość brutto
1									
2									
Razem:							X		
W tym:							Zw.		
							23%		
							8%		
							5%		
							0%		

Słownie:

Podpis odbiorcy

Podpis wystawcy

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCIUNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNYProjekt „E-samodzielni” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

KASY REJESTRUJĄCE

Firmy świadczące usługi dla osób fizycznych nie prowadzących działalności gospodarczej oraz dla rolników indywidualnych są zobowiązane, po przekroczeniu określonego obrotu, do założenia kasy rejestrującej (fiskalnej). Obrót jest liczony jedynie dla sprzedaży dla ww. podmiotów i nie sumuje się z obrotem na rzecz podmiotów gospodarczych.

Limity

1. dla firm, które rozpoczęły sprzedaż przed 2010 rokiem i do tej pory nie podlegały obowiązkowi ewidencjonowania przy użyciu kas fiskalnych, limit zostaje przekroczony przy obrocie 40 000 zł w trakcie roku podatkowego,
2. dla firm które rozpoczną sprzedaż w pierwszej połowie 2011 limit wynosi 20 000 zł w trakcie roku podatkowego.

Podatnicy, którzy rozpoczęli działalność przed 2010 rokiem, po przekroczeniu limitu mają dwa miesiące na założenie kasy fiskalnej. Dokładnie, na przykładzie, wygląda to tak:

- limit został przekroczony w czerwcu,
- termin rozpoczęcia ewidencjonowania przy użyciu kasy rejestrującej przypada na 1 września.

Podatnicy, którzy rozpoczęli działalność w 2011 roku, muszą zacząć korzystać z kasy w dniu przekroczenia limitu. Rozporządzenie o kasach będzie obowiązywać przez rok.

Wyżej wymienione limity nie obowiązują, gdy podatnik będzie prowadził sprzedaż:

1. w zakresie sprzedaży gazu płynnego,
2. przy świadczeniu usług przewozów regularnych i nieregularnych pasażerskich w samochodowej komunikacji, z wyjątkiem przewozów, o których mowa w poz. 6 i 7 załącznika do rozporządzenia;
3. przy świadczeniu usług przewozu osób i ładunków taksówkami,
4. przy dostawie: silników spalinowych tłokowych, wewnętrznego spalania, typu stosowanego w pojazdach mechanicznych (PKWiU 34.10.1), nadwozi do pojazdów mechanicznych, przyczep i naczepek (PKWiU 34.2), części i akcesoriów do pojazdów mechanicznych i ich silników (PKWiU 34.3),
5. przy dostawie:
  - a. sprzętu radiowego, telewizyjnego i telekomunikacyjnego, z wyłączeniem lamp elektronowych i innych elementów elektronicznych oraz części do aparatów i urządzeń do operowania dźwiękiem i obrazem, anten, (ex PKWiU 32),
  - b. sprzętu fotograficznego, z wyłączeniem części i akcesoriów do sprzętu i wyposażenia fotograficznego, (ex PKWiU 33.40.3),
6. przy dostawie wyrobów z metali szlachetnych lub z udziałem tych metali, których sprzedaż nie może korzystać ze zwolnienia od podatku, o którym mowa w art. 113 ust. 1 i 9 ustawy;

7. przy dostawie nagranych, z zapisanymi danymi lub zapisanymi pakietami oprogramowania komputerowego (w tym również sprzedawanymi łącznie z licencją na użytkowanie): płyt CD, płyt DVD, kaset magnetofonowych, taśm magnetycznych (w tym kaset wideo), dyskietek, kart pamięci, kartridży;
8. przy dostawie wyrobów przeznaczonych do użycia, oferowanych na sprzedaż lub używanych jako paliwa silnikowe albo jako dodatki lub domieszki do paliw silnikowych, bez względu na symbol PKWiU.
9. przy dostawie wyrobów tytoniowych (PKWiU 16.00), napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 1,2% oraz napojów alkoholowych będących mieszaniną piwa i napojów bezalkoholowych, w których zawartość alkoholu przekracza 0,5%, bez względu na symbol PKWiU, z wyjątkiem dostaw towarów, o których mowa w poz. 43 załącznika do rozporządzenia.

W powyższych przypadkach kasa musi być założona przed wykonaniem pierwszej sprzedaży.

Przewidziano dodatkową możliwość skorzystania ze zwolnienia z ewidencjonowania, bez określania ich rodzaju. Dotyczy to zwolnień, z których mogą skorzystać podatnicy korzystający z określonej formy płatności za te usługi. Ze zwolnienia korzysta świadczenie usług, pod warunkiem, że zapłata w całości następuje za pośrednictwem poczty lub banku na rachunek bankowy podatnika. Warunkiem jest to, aby z ewidencji i dowodów dokumentujących transakcję jednoznacznie wynikało, jakiej konkretnie transakcji zapłata dotyczyła. Jest to o tyle ważne, że, gdy kasa zostanie założona po tym terminie, traci się prawo do ulgi w podatku VAT.

ZWOLNIENIA PRZEDMIOTOWE/PODMIOTOWE

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa istnieje możliwość skorzystania ze zwolnienia podatku VAT i nie płaćenia go na początku działalności. Podstawowym warunkiem jest realizowanie sprzedaży w ramach limitu. Jego przekroczenie powoduje konieczność opodatkowania się podatkiem VAT.

Stąd też możemy wskazać kilka grup podatników:

- podatnicy VAT czynni (czyli ci, którzy płacą podatek),
- podatnicy VAT zwolnieni (czyli ci, którzy sprzedają na tyle mało, że obejmuje ich limit zwolnienia z VAT, tzw. zwolnienia podmiotowego),
- podatnicy dokonujący wyłącznie sprzedaży zwolnionej od VAT (czyli podatnicy, którzy wykonują specyficzne czynności, które zawsze są zwolnione z VAT, niezależnie, czy wykona je podatnik VAT czynny czy zwolniony – w obu przypadkach będą one czynnościami zwolnionymi).

Za **podatników VAT czynnych** uznaje się tych podatników podatku VAT, do których nie ma zastosowania zwolnienie podmiotowe z tytułu tego podatku (którzy przekroczą limit, zrezygnują ze zwolnienia lub wykonają czynność, która zmusza do rejestracji dla celów podatku VAT) oraz nie wykonują **wyłącznie** sprzedaży zwolnionej przedmiotowo z opodatkowania VAT. Podatnikami **VAT zwolnionymi podmiotowo** są natomiast podatnicy, do których ma zastosowanie zwolnienie podmiotowe związane z limitem wysokości osiąganego przez nich sprzedaży.

Tylko podatnicy VAT czynni są zobowiązani do zarejestrowania się w urzędzie skarbowym. Zgłoszenia rejestracyjnego dokonuje się poprzez złożenie naczelnikowi deklaracji VAT-R (**przed dniem wykonania pierwszej czynności opodatkowanej**). Rejestracja jako podatnik VAT zwolniony nie jest obowiązkowa, podatnik może jednak złożyć deklarację VAT-R. Ci podatnicy – nawet niezarejestrowani – mają również pewne obowiązki oraz prawa wynikające z ustawy o podatku od towarów i usług.

Ze statusu podatnika VAT zwolnionego i podatnika dokonującego wyłącznie sprzedaż zwolnioną od VAT można zrezygnować. Niektórzy stwierdzają bowiem, że nawet przed przekroczeniem limitu warto jest zarejestrować się i płacić VAT jako podatnik VAT czynny. Rejestracja następuje wówczas przed pierwszym dniem miesiąca rezygnacji ze zwolnienia.

W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie najważniejszych różnic pomiędzy wspomnianymi grupami podatników VAT:

Czynność	Podatnik VAT czynny	Podatnik VAT zwolniony (podmiotowo)	Podatnik wykonujący wyłącznie czynność zwolnione z VAT
Obowiązek rejestracji	<ul style="list-style-type: none"> • Obowiązuje limit 150.000 zł, • obowiązek zgłoszenia rejestracyjnego przed dniem wykonania pierwszej czynności ponad limit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Możliwość (ale nie obowiązek) złożenia zgłoszenia rejestracyjnego o od limitu 150.000 zł – podatnik staje się podatnikiem VAT czynnym 	<ul style="list-style-type: none"> • Podobnie jak u podatnika zwolnionego, czynności zwolnione nie wpłyną na limit.

Ewidencja	<ul style="list-style-type: none"> • Pełna ewidencja VAT. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ewidencja sprzedaży VAT – w celu ustalenia momentu przekroczenia limitu 150.000 zł. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ewidencja sprzedaży VAT – w celu ustalenia momentu przekroczenia limitu 150.000 zł.
Koszty	<ul style="list-style-type: none"> • Podatek VAT nie stanowi kosztu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Faktury w kosztach księguje się brutto. 	<ul style="list-style-type: none"> • Faktury w kosztach księguje się brutto.
Składanie deklaracji VAT	<ul style="list-style-type: none"> • Obowiązkowe, za okresy miesięczne w terminie do 25 dnia miesiąca po każdym kolejnym miesiącu, • istnieje możliwość rozliczania kwartalnego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak obowiązku składania deklaracji VAT. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak obowiązku składania deklaracji VAT.
Faktury VAT/rachunki sprzedaży	<ul style="list-style-type: none"> • Obowiązek wystawiania faktur VAT (z wyłączeniem osób fizycznych, które nie prowadzą 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak obowiązku wystawiania faktur VAT, rachunek sprzedaży na życzenie 	<ul style="list-style-type: none"> • Jak u podatnika zwolnionego, • w przypadku gdyby podatnik wykonywał również inne czynności, które są

	działalności gospodarczej lub rolników ryczałtowych - wówczas faktury są wystawiane na żądanie tych osób).	kupującego.	opodatkowane VAT – do czynności zwolnionych wystawia faktury VAT ze stawką zwolnioną.
Kasy fiskalne	<ul style="list-style-type: none"> • Obowiązek stosowania kasy fiskalnej, gdy sprzedaż jest wykonywana dla osób fizycznych, które nie prowadzą działalności gospodarczej i dla rolników ryczałtowych, • limit zwolnienia 40 tys. zł. 	<ul style="list-style-type: none"> • Obowiązek stosowania kasy fiskalnej, gdy sprzedaż jest wykonywana dla osób fizycznych, które nie prowadzą działalności gospodarczej i dla rolników ryczałtowych, • limit zwolnienia 40 tys. zł. 	<ul style="list-style-type: none"> • Obowiązek stosowania kasy fiskalnej, gdy sprzedaż jest wykonywana dla osób fizycznych, które nie prowadzą działalności gospodarczej i dla rolników ryczałtowych, • limit zwolnienia 40 tys. zł.
Możliwość odliczenia podatku VAT	<ul style="list-style-type: none"> • Prawo do pomniejszenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak możliwości skorzystania z odliczenia podatku VAT, • nie nalicza się 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak możliwości skorzystania z odliczenia podatku VAT, • nie nalicza się podatku VAT –

		<p>podatku VAT – kosztem uzyskania przychodu jest koszt wyrażony w kwocie brutto.</p>	<p>kosztem uzyskania przychodu jest koszt wyrażony w kwocie brutto.</p>
VAT od paliwa do samochodów	<ul style="list-style-type: none"> • Obecnie tylko w przypadkach szczególnych możliwe jest odliczenie VAT od paliwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak możliwości odliczenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystywanie pojazdów do wykonywania czynności zwolnionych nie uprawnia do odliczenia podatku od zakupu.
Prywatny samochód (kilometrówka)	<ul style="list-style-type: none"> • Zalicza się do kilometrówki Faktury VAT w kwocie netto. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zalicza się do kilometrówki kwoty z dokumentów w wartości brutto. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zalicza się do kilometrówki kwoty z dokumentów w wartości brutto.

Tabela 2.1. Status podatnika VAT – najważniejsze różnice

Rozdział 3

Pełna księgowość w ujęciu praktycznym

Opracował: Marcin Domanowski

1. Założenia – ogólne zasady

Cel analizy finansowej ma dwojaki charakter. **Po pierwsze**, należy wykazać, że dany projekt jest opłacalny z finansowego punktu widzenia, to znaczy, że w określonym przedziale czasu generuje oczekiwaną przez inwestora stopę zwrotu z zaangażowanego kapitału. **Po drugie**, należy udowodnić, że przedsiębiorstwo realizując dany projekt w żadnym roku prognozy nie utraci płynności finansowej w wyniku jego realizacji.

Analiza finansowa ma zasadnicze znaczenie dla **oszacowania finansowych korzyści** płynących z realizacji danego projektu z punktu widzenia całego przedsiębiorstwa.

Przy oszacowywaniu finansowych korzyści określonego projektu, analityków zawsze dotyka **problem niepewności**. Tymczasem kwestia ta musi być należycie uwzględniona i rozwiązana w analizie kosztów i korzyści. **Analiza ryzyka** jest zasadniczą częścią kompleksowej analizy, ponieważ umożliwia ona projektodawcy lepsze zrozumienie sposobu, w jaki oszacowane korzyści finansowe projektu mogą ulec zmianie w sytuacji, gdy jego kluczowe zmienne okażą się inne, niż zakładano. Gruntowna analiza ryzyka stanowi **podstawę należytej strategii zarządzania ryzykiem**, będącej z kolei wkładem w koncepcję projektu.

ANALIZA FINANSOWA – CELE

Przeprowadzenie analizy finansowej ma na celu w szczególności:

- **wybór optymalnych źródeł finansowania,**

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

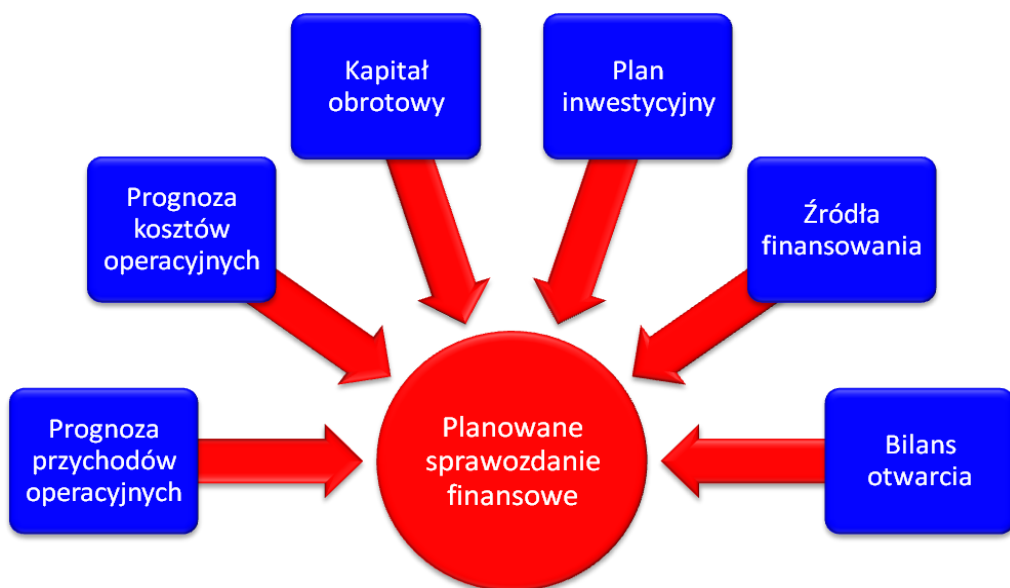

- **weryfikację trwałości finansowej projektu oraz całego przedsiębiorstwa,**
- **ocenę finansowej rentowności inwestycji i kapitału własnego,** a także finansowej bieżącej wartości netto poprzez ustalenie wartości wskaźników efektywności finansowej projektu.

ANALIZA FINANSOWA – ETAPY

W ramach analizy finansowej należy przeprowadzić następujące działania:

- określenie metody oceny finansowej planowanego projektu,
- określenie założeń dla analizy finansowej,
- wybór optymalnych źródeł finansowania,
- zestawienie przepływów pieniężnych projektu, w tym planu inwestycyjnego projektu,
- sporządzenie prognoz sprawozdań finansowych,
- ustalenie wartości wskaźników efektywności finansowej projektu,
- analiza finansowej trwałości projektu oraz całego przedsiębiorstwa,
- analiza ryzyka oraz wrażliwości na zmiany kluczowych czynników mających wpływ na stabilność finansową przedsiębiorstwa.

Rysunek 3.1. Założenia analizy finansowej.

ZAŁOŻENIA SZCZEGÓŁOWE

Analiza finansowa powinna się opierać na następujących założeniach:

- powinna być wykonywana w cenach **nominalnych**, a więc uwzględniających inflację,
- podawane ceny towarów i usług powinny być **cenami netto**, tj. bez podatku VAT w przypadku, gdy istnieje możliwość jego odzyskania,

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

w przeciwnym zaś razie, gdy podatek VAT nie podlega zwrotowi, powinien zostać uwzględniony w cenach,

- należy określić stopę dyskonta mając na uwadze następujące elementy:
  - spodziewaną stopę inflacji,
  - premię za przedsięwzięcia o minimalnym ryzyku (np. inwestycja w obligacje rządowe ok. 1%),
  - premię za ryzyko przedsięwzięcia,
- **minimalny okres odniesienia** (okres prognozy finansowej), w ramach którego spodziewany jest zwrot z inwestycji przy uwzględnieniu możliwości przewidywania niektórych procesów gospodarczych,
- określenie założeń makroekonomicznych (inflacja, PKB, kurs euro itp.),
- określenie założeń dotyczących **prognozowania przychodów i kosztów**.

Określenie **planu inwestycyjnego**:

- identyfikacja potrzeb inwestycyjnych,
- wybór optymalnego zakresu rzeczowego z punktu widzenia celów jakie muszą być osiągnięte,
- wycena planowanych nakładów oraz określenie przedziału czasowego.

Montaż finansowy - wybór optymalnych źródeł finansowania:

- dostępne zewnętrzne źródła finansowania (kredyt, leasing, fundusze wysokiego ryzyka itp.),

- środki własne,
- środki UE,
- inne źródła finansowania.

2. Sprawozdania finansowe

Najważniejsze części sprawozdania:

- **Bilans** – posiadany majątek i źródła finansowania.
- **Rachunek zysków i strat** – obrazuje przychody i koszty, dzięki czemu ustalić można zysk przedsiębiorstwa.
- **Rachunek przepływów pieniężnych** – pokazuje wpływy i wydatki a tym samym skąd się biorą i jak są wydatkowane środki pieniężne.

2.1 Bilans

Przedstawia po jednej stronie wszystkie składniki majątku firmy (**aktywa**), a po drugiej źródła finansowania tego majątku (**pasywa**).

Prezentuje stan gospodarki firmy na określony moment czasowy (fotografia przedsiębiorstwa).

Przez porównanie z poprzednimi okresami daje możliwość oceny czy firma zwiększyła swoje zyski, czy poprawiła rentowność i rozwinęła działalność, czy nastąpiła stagnacja lub recesja.

Informacje poszukiwane w bilansie:

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

- źródła finansowania aktywów przedsiębiorstwa,
- obraz i struktura posiadanego majątku (aktywa rzeczowe),
- dynamika zmian poszczególnych pozycji aktywów i pasywów w odniesieniu do okresów historycznych.

Zasada równowagi bilansowej: **AKTYWA = PASYWA**

Uproszczona struktura bilansu przedstawia się następująco:

AKTYWA

A. Aktywa trwałe

- I. Wartości niematerialne i prawne
- II. Rzeczowe aktywa trwałe
  1. Grunty
  2. Budynki i budowle
  3. Urządzenia techniczne i maszyny
  4. Środki transportu
  5. Pozostałe aktywa trwałe
- III. Należności długoterminowe
- IV. Inwestycje długoterminowe

B. Aktywa obrotowe

- I. Zapasy
- II. Należności krótkoterminowe
- III. Inwestycje krótkoterminowe

PASYWA**A. Kapitał (fundusz) własny**

- I. Kapitał (fundusz) podstawowy
- II. Kapitał (fundusz) rezerwowy
- III. Kapitał (fundusz) zapasowy
- IV. Zysk netto
- V. Strata netto

B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania

- I. Rezerwy na zobowiązania
- II. Zobowiązania długoterminowe
- III. Zobowiązania krótkoterminowe

2.2 Rachunek zysków i strat

Rachunek zysków i strat:

- pokazuje końcowy wynik przedsiębiorstwa, stanowiący zysk lub stratę netto,
- prezentuje zestawienie przychodów i kosztów,
- uwzględnia kilka poziomów tworzenia wyniku finansowego: operacyjny, finansowy, nadzwyczajny. Suma działań operacyjnych i finansowych stanowi rezultat działalności gospodarczej.

Warianty sporządzania rachunku zysków i strat

- rachunek zysków i strat może być sporządzany w jednym z dwóch wariantów – **kalkulacyjnym i porównawczym**,
- warianty te różnią się sposobem ujęcia kosztów,
- wariant kalkulacyjny opiera się na **kalkulacyjnym** układzie kosztów,
- wariant porównawczy opiera się na **rodzajowym** układzie kosztów.

Przykładowa struktura rachunku zysków i strat przedstawia się następująco:

A	Przychody netto ze sprzedaży i zrównane z nimi
1	Przychody netto ze sprzedaży produktów i usług
2	Przychody netto ze sprzedaży towarów i materiałów
B	Koszty działalności
1	Amortyzacja
2	Zużycie materiałów i energii
3	Usługi obce
4	Podatki i opłaty
5	Wynagrodzenia
6	Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
7	Pozostałe koszty rodzajowe
8	Wartość sprzedanych towarów i materiałów
C	Zysk na sprzedaży
D	Pozostałe przychody operacyjne
1	Dotacje
2	Inne przychody operacyjne
E	Pozostałe koszty operacyjne
F	Zysk na działalności operacyjnej

G	Przychody finansowe
H	Koszty finansowe
I	Zysk z działalności gospodarczej
J	Wynik zdarzeń nadzwyczajnych
1.	Zyski nadzwyczajne
2.	Straty nadzwyczajne
K	Zysk brutto
L	Podatek dochodowy
M	Pozostałe obowiązkowe zmniejszenia zysku
N	Zysk netto

Tabela 3.1. Rachunek zysków i strat - struktura

Informacje poszukiwane w rachunku zysków i strat

- rzeczywiste źródło zysków,
- kształtowanie się wyniku finansowego w okresach historycznych,
- skuteczna kontrola kosztów,
- dynamika zmian poszczególnych pozycji rachunku wyników.

Źródła przychodów i kosztów obejmują następujące rodzaje działalności:

- **Działalność właściwa** - jest tym rodzajem działalności jednostki gospodarczej, której celem jest zrealizowanie podstawowych zadań, do osiągnięcia których jednostka została powołana. Działalność operacyjna polega na wytwarzaniu i sprzedaży produktów, świadczeniu usług, zakupie oraz sprzedaży towarów i materiałów.
- **Działalność pozostała** - jest działalnością gospodarczą mającą na celu zrealizowanie innych zamierzeń niż podstawowe zadania jednostki gospodarczej. Są to w szczególności działania związane ze sprzedażą i likwidacją składników aktywów trwałych jednostki oraz innymi zdarzeniami gospodarczymi występującymi incydentalnie. Z prowadzeniem pozostałej działalności operacyjnej jest związane ponoszenie kosztów, nazywanych pozostałymi kosztami operacyjnymi, oraz osiąganie przychodów, nazywanych pozostałymi przychodami operacyjnymi.
- **Działalność finansowa** obejmuje prowadzenie gospodarki środkami pieniężnymi i papierami wartościowymi. Są to więc kwoty związane z określonymi zdarzeniami finansowymi. Z prowadzeniem

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

działalności finansowej związane jest ponoszenie kosztów finansowych oraz osiągnięcie przychodów finansowych.

- **Operacje nadzwyczajne** to zdarzenia trudne do przewidzenia, które powstają poza zwykłą działalnością operacyjną jednostki i nie są związane z ogólnym ryzykiem jej prowadzenia. Powstają one w wyniku zdarzeń lub transakcji, które można wyraźnie odróżnić od działalności gospodarczej jednostki, co pozwala oczekiwać, iż nie będą się często ani regularnie powtarzać. Do najczęściej występujących przyczyn zdarzeń nadzwyczajnych zalicza się katastrofy wynikające z działania sił natury.

Koszty operacyjne w układzie rodzajowym:

- amortyzacja,
- zużycie materiałów i energii,
- usługi obce,
- podatki i opłaty,
- wynagrodzenia,
- ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia,
- pozostałe koszty rodzajowe.

Przychody ze sprzedaży obejmują następujące kategorie:

- **przychody ze sprzedaży produktów** – przychody ze sprzedaży wyrobów gotowych oraz usług,
- **przychody ze sprzedaży towarów i materiałów,**

- **pozostałe przychody operacyjne** – związane pośrednio z działalnością operacyjną jednostki, obejmujące m.in.:
  - przychody ze zbycia środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych,
  - odpisane przedawnione zobowiązania,
  - otrzymane odszkodowania, kary i grzywny oraz darowizny,
- **przychody finansowe:**
  - przychody z tytułu dywidend (udziałów w zyskach),
  - przychody z tytułu odsetek,
  - przychody ze sprzedaży aktywów finansowych,
  - dodatnie różnice kursowe.

2.3 Rachunek przepływów pieniężnych

Rachunek przepływów pieniężnych można scharakteryzować w oparciu o następujące cechy:

1. jest efektem powiązania bilansu i rachunku wyników,
2. pomaga lepiej zrozumieć mechanizmy tworzenia i wykorzystania środków pieniężnych w firmie,
3. pozwala oszacować przepływy środków pieniężnych w przyszłości, a co za tym idzie – ocenić zdolność do utrzymania płynności finansowej w przyszłości.

Struktura rachunku przepływów pieniężnych przedstawia się następująco:

A. Przepływy z działalności operacyjnej

+

B. Przepływy z działalności inwestycyjnej

+

C. Przepływy z działalności finansowej

=

D. Zmiana środków pieniężnych

+

E. Saldo początkowe środków pieniężnych

=

F. SALDO KOŃCOWE ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

Działalność operacyjna

Podstawowy rodzaj działalności jednostki oraz inne rodzaje działalności, nie zaliczone do działalności inwestycyjnej lub finansowej.

Działalność inwestycyjna

Nabywanie lub zbywanie składników aktywów trwałych i krótkoterminowych aktywów finansowych oraz wszystkie z nimi związane pieniężne koszty i korzyści.

Działalność finansowa

Pozyskiwanie lub spłata zobowiązań finansowych wynikających z korzystania z zewnętrznych źródeł finansowania.

Rachunek przepływów pieniężnych a rachunek zysków i strat:

1. zasada memoriałowa a zasada kasowa,
2. koszty niegotówkowe (amortyzacja),
3. proces inwestowania i finansowania.

Gotówka a zysk netto:

1. osiągnięcie nawet wysokiego zysku netto nie zawsze oznacza, że odpowiednie środki pieniężne są osiągalne wtedy, gdy są potrzebne,
2. przychody ze sprzedaży zazwyczaj nie są równe wpływom,
3. koszty zazwyczaj nie są równe wydatkom,

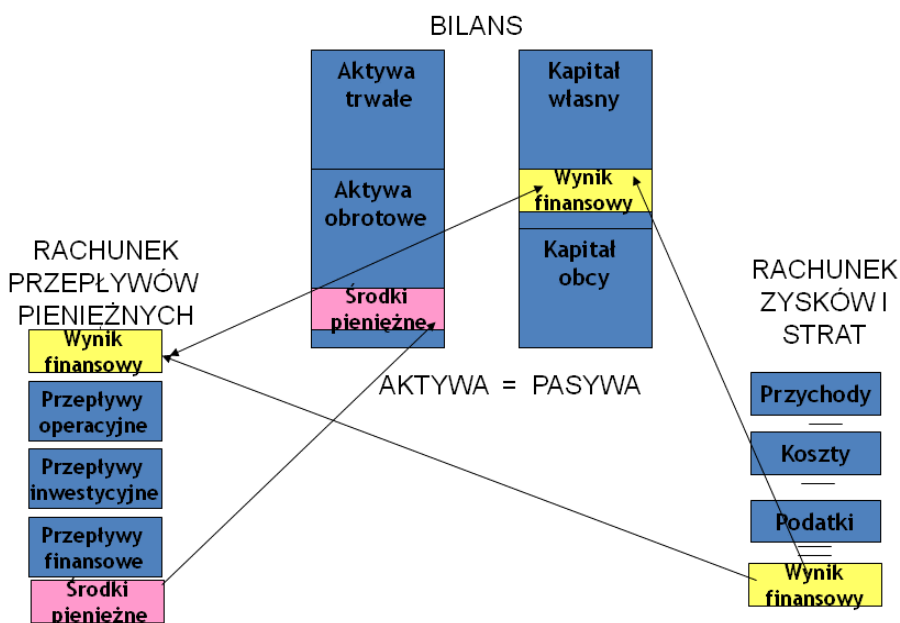
4. amortyzacja jest kosztem, ale nie jest wydatkiem (stanowi koszt niegotówkowy).

Rachunek przepływów pieniężnych a proces inwestowania i finansowania:

1. w prognozie przepływów pieniężnych **uwzględniamy proces inwestowania**, np. wydatek na zakup środka trwałego,
2. w prognozie przepływów pieniężnych **uwzględniamy proces finansowania**, np. wpływy z tytułu udzielonego nam kredytu, a potem wydatki na spłatę rat kapitałowych,
3. odsetki od kredytu wystąpią zarówno w prognozie rachunku wyników jak i w prognozie rachunku przepływów pieniężnych.

2.4 Powiązanie sprawozdań finansowych

Wszystkie 3 elementy sprawozdania finansowego są ze sobą ściśle powiązane celem zachowania zasady równowagi bilansowej (aktywa = pasywa). Schemat powiązań przedstawiony został na poniższym rysunku:

Rysunek 3.2. Schemat sprawozdań finansowych.

2.5 Interpretacja sprawozdań finansowych

ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Wskaźniki mają duże znaczenie w określaniu siły finansowej analizowanego przedsiębiorstwa. Są wnikliwie analizowane przez banki. Dają natychmiastowe sygnały dotyczące odchyłeń od planów i zaistnienia niekorzystnych zjawisk w zakresie:

1. rentowności,
2. zadłużenia (wypłacalności),
3. płynności finansowej,
4. sprawności działania (aktywności).

Przydatność analizy wskaźnikowej można scharakteryzować w następujący sposób:

1. wskaźniki są wygodnym sposobem sumarycznego przedstawienia dużej ilości danych finansowych,
2. pozwalają na analizę zmian zachodzących w czasie i zaobserwowanie występujących trendów (porównania w czasie),
3. stwarzają możliwość porównania wyników finansowych osiągniętych przez różne przedsiębiorstwa (porównania w przestrzeni),
4. pomagają zadawać właściwe pytania, ale rzadko są źródłem odpowiedzi na nie.

Interpretację sprawozdań finansowych można wykonać w oparciu o następujące grupy wskaźników:

Wskaźniki rentowności

1. Obrazują różne aspekty efektywności działania firmy; bazują na wielkości osiągniętego przez firmę zysku w badanym okresie,
2. wskaźnik rentowności sprzedaży jest stosunkiem zysku netto do przychodów ze sprzedaży (ROS = Return On Sale),
3. wskaźnik rentowności majątku jest stosunkiem zysku netto do aktywów ogółem (ROA = Return On Assets),
4. wskaźnik rentowności kapitału własnego jest stosunkiem zysku netto do kapitału własnego (ROE = Return On Equity).

Istnieje zależność pomiędzy rentownością kapitału własnego (ROE) a rentownością majątku (ROA). Łączy je poziom dźwigni finansowej:

$$\text{ROE} = \text{ROA} * (1 + \text{D/E})$$

gdzie:

D – zobowiązania całkowite,

E – kapitał własny

D/E – wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych

Firma efektywna może się zadłużać zwiększając D/E i w konsekwencji ROE – jest to pozytywny efekt dźwigni finansowej. Firma w kryzysie traci ROE – występuje negatywny efekt dźwigni finansowej, czyli tzw. maczuga finansowa.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Wskaźniki zadłużenia

1. Informują o strukturze finansowania firmy, zadłużenie tworzy tzw. dźwignię finansową,
2. wskaźnik ogólnego poziomu zadłużenia jest stosunkiem całkowitych zobowiązań do aktywów ogółem (zalecana wartość nie większa niż 0,67),
3. wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych jest stosunkiem całkowitych zobowiązań do kapitałów własnych (zalecana wartość nie większa niż 2,0),
4. można też analizować wskaźnik zadłużenia długoterminowego kapitałów własnych, gdzie uwzględnia się tylko zobowiązania długoterminowe.

Wskaźniki płynności finansowej

1. Ukazują zdolność firmy do spłaty zobowiązań krótkoterminowych,
2. wskaźnik **płynności bieżącej** jest stosunkiem aktywów obrotowych do zobowiązań krótkoterminowych (zalecana wartość w przedziale 1,2 – 2,0),
3. wskaźnik płynności szybkiej jest stosunkiem aktywów obrotowych bez zapasów do zobowiązań krótkoterminowych (zalecana wartość min. 1,0),
4. mają również pewne mniej pożądane cechy. Ponieważ poziom aktywów obrotowych i zobowiązań krótkoterminowych ulega szybkim zmianom, wskaźniki płynności finansowej mogą się stać nieaktualne w bardzo krótkim czasie.

Wskaźniki sprawności działania

1. Ukazują szybkość obrotu składnikami majątkowymi w cyklu sprzedażowym,
2. wskaźnik **rotacji zapasów** jest stosunkiem kosztów sprzedanych produktów do średniego stanu zapasów (zazwyczaj im większa wartość tym lepiej),
3. wskaźnik **rotacji należności** jest stosunkiem przychodów ze sprzedaży do średniego stanu należności (im większa wartość tym lepiej),
4. wskaźnik **rotacji zobowiązań handlowych** jest stosunkiem kosztów sprzedanych produktów do średniego stanu zobowiązań handlowych.

Wskaźniki sprawności działania w dniach

1. Cykl rotacji zapasów to wynik ilorazu 365 dni przez wskaźnik rotacji zapasów (zazwyczaj im mniejsza wartość tym lepiej),
2. cykl rotacji należności to wynik ilorazu 365 dni przez wskaźnik rotacji należności (im mniejsza wartość tym lepiej),
3. cykl odroczenia zobowiązań handlowych to wynik ilorazu 365 dni przez wskaźnik rotacji zobowiązań handlowych (skok wartości wskazuje na znaczne pogorszenie zdolności płatniczej).

2.6 Ocena efektywności finansowej

Metody oceny projektów inwestycyjnych

Metody oceny projektów inwestycji rzeczowych można umownie podzielić na:

- **proste** - oparte na relacji pomiędzy nakładami i efektami, a czasem,
- **złożone** - oparte na stopie procentowej (dyskontowej), uwzględniające zmianę wartości pieniądza w czasie, ryzyko oraz inflację,
- **wielokryterialne** - oparte na systemie oceny kryteriów mającym odbicie w priorytetach przedsiębiorstwa, nie oparte na wartości inwestycji.

Metody proste:

- stopa zwrotu nakładów inwestycyjnych,
- przeciętna stopa zwrotu nakładów inwestycyjnych ARR (average rate of return),
- okres zwrotu nakładów inwestycyjnych.

Ze względu na liczne wady metod prostych, które uniemożliwiają porównywanie zdarzeń gospodarczych charakteryzujących się różnymi przepływami pieniężnymi w różnych okresach czasu (metody proste nie uwzględniają utraty wartości pieniądza w czasie) jako bardziej wiarygodne wykorzystuje się **metody złożone**:

- wartość zaktualizowana netto przedsięwzięcia NPV (net present value),
- wewnętrzna stopa zwrotu IRR (internal rate of return).

Złożone metody oceny inwestycji rzeczowych uwzględniają czynnik czasu, ponieważ wartość pieniądza zmienia się w miarę upływu czasu. Wszystkie podstawowe wielkości finansowe dotyczące projektu inwestycyjnego są realizowane w określonym czasie i mają charakter strumieni pieniężnych.

W celu zapewnienia porównywalności wielkości finansowych występujących w różnych okresach czasu przyjmuje się określony moment, jako bazowy (może być to moment rozpoczęcia lub zakończenia inwestycji charakterystyczny dla przebiegu inwestycji) i wszystkie wielkości finansowe występujące w rachunku przelicza się na jeden określony moment czasu. W tym celu stosuje się dyskontowanie, która umożliwi porównanie wielkości finansowych pojawiających się w różnych momentach czasu.

Punktem wyjścia do oceny projektu przy wykorzystaniu metody złożonej jest wydzielenie strumieni pieniężnych dla danego przedsięwzięcia. Można tego dokonać poprzez oszacowanie strumieni pieniężnych jako **różnicy** pomiędzy strumieniami pieniężnymi dla scenariusza „podmiot z projektem” (**wariant inwestycyjny WI**) oraz strumieniami pieniężnymi dla scenariusza „podmiot bez projektu” (**wariant bezinwestycyjny WO**) - model różnicowy.

Przepływy różnicowe (określone wyłącznie dla danego projektu inwestycyjnego) są wykorzystywane między innymi dla ustalenia wskaźników efektywności finansowej projektu.

Wskaźniki efektywności finansowej projektu, to:

- finansowa bieżąca wartość netto inwestycji (FNPV/C),
- finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z inwestycji (FRR/C),
- finansowa bieżąca wartość netto kapitału (FNPV/K),
- finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału (FRR/K).

Rentowność finansowa inwestycji może być oceniona przez oszacowanie finansowej bieżącej wartości netto i finansowej stopy zwrotu z inwestycji (FNPV/C i FRR/C). **Wskaźniki te obrazują zdolność przychodów netto (dochodów) do pokrycia kosztów inwestycji**, bez względu na sposób ich finansowania.

Finansowa bieżąca wartość netto inwestycji (FNPV/C) jest sumą zdyskontowanych strumieni pieniężnych netto generowanych przez projekt.

Finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z inwestycji (FRR/C) jest stopą dyskontową, przy której wartość FNPV/C wynosi zero, tzn. bieżąca wartość przyszłych przychodów jest równa bieżącej wartości kosztów projektu.

Finansowa bieżąca wartość netto kapitału (FNPV/K) jest sumą zdyskontowanych strumieni pieniężnych netto wygenerowanych dla beneficjenta w wyniku realizacji rozważanej inwestycji.

Finansowa wewnętrzna stopa zwrotu z kapitału (FIRR/K) jest równa stopie dyskontowej, dla której wartość FNPV/K wynosi zero. Projekt uznaje się za efektywny dla podmiotu realizującego projekt, jeżeli wskaźnik FNPV/K jest dodatni, co świadczy o tym, iż zdyskontowane wpływy przewyższają zdyskontowane wydatki związane z projektem.

Rozdział 4

Studium przypadku

Opracował: Marcin Domanowski

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „E-samodzielni” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Dane przedsiębiorstwa	
1. Pełna nazwa przedsiębiorcy	Księgowa Sp. z o.o.
2. NIP	0000000000
3. REGON	0000000000
4. Adres siedziby firmy	ul. Mokotowska 11, 04-062 Warszawa

Charakterystyka działalności przedsiębiorstwa	
1. Data rozpoczęcia działalności	01.10.2011
2. Przedmiot i zakres działalności	<p>Firma założona została we wrześniu 2011 roku, a swoją działalność rozpoczęła od 01 października 2011.</p> <p>Zakres działalności firmy obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) świadczenie usług związanych z prowadzenie księgowości małych i średnich firm , b) pośrednictwo przy udzielaniu kredytów gotówkowych.
Przychody	<p>Firma w ramach swojej działalności generuje 2 rodzaje przychodów:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. Przychody ze świadczenia usług związanych z prowadzeniem księgowości podmiotów zewnętrznych – opodatkowane stawką VAT 23%, 2. Przychody ze świadczenia usług pośrednictwa kredytowego, które zgodnie z ustawą VAT stanowią

	<p>czynności zwolnione z opodatkowania podatkiem od towarów i usług.</p> <p>W zakresie świadczenia usług księgowych firma nawiązała współpracę z 5 podmiotami gospodarczymi. Zgodnie z podpisanymi umowami łączne przychody w pierwszym miesiącu działalności wyniosą 10.000 PLN. Pod koniec miesiąca firma zdobyła kolejnych klientów, dzięki czemu przychody z tej części działalności wzrosły do 18.000 PLN miesięcznie.</p> <p>W przypadku pośrednictwa kredytowego, firma z tytułu udzielonych kredytów osiągnęła następujące przychody:</p> <p>10.2011 – 1.500 PLN, 11.2011 – 1.700 PLN, 12.2011 – 2.000 PLN.</p>
Koszty działalności	<p>Rozpoczynając działalność firma generuje następujące koszty w skali miesiąca:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. wynajem biura – 2.000 PLN, 2. koszty materiałów biurowych – 600 PLN, 3. wynagrodzenie osoby na stanowisku asystenta – 3.000 PLN

	<p>brutto,</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. opłaty pocztowe – 250 PLN, 5. opłata za telefon – 150 PLN. <p>Ponadto właściciel firmy w związku z prowadzoną działalnością zakupił samochód osobowy stanowiący majątek firmy. Cena zakupu nowego samochodu wyniosła 40.000 PLN. Oprócz tego do prowadzenia działalności konieczny był zakup dwóch komputerów stacjonarnych, każdy za kwotę 3.000 PLN netto.</p>
<p>Założenia dotyczące rozwoju działalności</p>	<p>Firma sukcesywnie rozwija swoją działalność pozyskując nowych klientów. Szacuje się, że w 2012 roku średnie miesięczne przychody firmy wzrosną średnio o 50%. Ponadto konieczne będzie zatrudnienie dodatkowej osoby.</p> <p>Właściciel w związku z planowanym rozwojem działalności postanowił zakupić nieruchomość, która będzie stanowiła siedzibę firmy. Zakup planowany jest w czerwcu 2012 roku, przy czym planowany wydatek wyniesie 400.000 PLN. Zakup w całości będzie finansowany z kredytu bankowego.</p>
<p>Polecenia</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sporządzić dokumentację księgową

	<p>zgodnie z obowiązującymi zasadami,</p> <ul style="list-style-type: none"> • oblicz wszelkie zobowiązania publiczno-prawne związane z prowadzoną działalnością oraz określ terminy płatności tych zobowiązań, • bank, w którym ubiegasz się o kredyt oczekuje, iż przedstawisz prognozę sytuacji finansowej na lata 2012 – 2014.
--	---

Materiały dodatkowe

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt „E-samodzielni” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

PODATKOWA KSIĘGA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW

Księgowa Sp. z o.o.

ul. Mokotowska 11

04-062 Warszawa

NIP: 123-456-78-90

Lp.	Nr dowodu księgowego, data, opis	Kontrahent	Wartość sprzedanych towarów i usług	Pozostałe przychody	Razem przychód	Zakup towarów handlowych i materiałów	Koszty uboczne zakupu	Wynagrodzenia w gotówce i w naturze	Pozostałe wydatki	Razem wydatki	Inne	uwagi

EWIDENCJA SPRZEDAŻY VAT

Księgowa Sp. z o.o., ul. Mokotowska 11 , 04-062 Warszawa

NIP: 123-456-78-90

Lp.	Nr faktury	Data wystawienia	Przedmiot opodatkowania	Kontrahent	Bezrachunkowa sprzedaż brutto	Wartość sprzedaży brutto	Podatek należny od sprzedaży	Sprzedaż udokumentowana		
								Stawka	Neto	VAT

Stawka VAT	Neto	Kwota VAT	Brutto
23%			
8%			
5%			
0%			

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCIUNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNYProjekt „E-samodzielni” współfinansowany ze środków Unii Europejskiej
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

	zw.			
Suma folio				
Przeniesienie z folio				
Razem				

EWIDENCJA ZAKUPÓW VAT

Księgowa Sp. z o.o., ul. Mokotowska 11, 04-062 Warszawa

NIP: 123-456-78-90

Lp.	Nr faktury	Data	Data wpływu	Przedmiot opodatkowania	Kontrahent	Zakupy opodatkowane służące sprzedaży opodatkowanej			Zakupy opodatkowane służące sprzedaży opodatkowanej i zwolnionej			Zakupy opodatkowane stawką 0%	VAT podlegający odliczeniu
						Stawka	Netto	VAT	Stawka	Netto	VAT		
						Stawka	Netto	VAT	Stawka	Netto	VAT		
						23%							
						8%							
						5%							
					Suma folio								
					Przeniesienie z folio								
					Razem								

